

Flesberg Stavkirke

Flesberg stavkirke er en av fire stavkirker i Numedal. Den eldste delen antas å være fra siste del av 1100-tallet. I middelalderen var kirken en langkirke med et rektangulært skip og et smalere kor. Både skipet og koret hadde hevet midtrom. Sitt nåværende utseende fikk kirken i 1735. Det stavbygde koret ble revet og erstattet med et tømret tilbygg som ga kirken form av et gresk kors, og hvor stavkirkedelen utgjør vestre del av skipet.

Kirkens interiør er preget av ombyggingen i 1735. De få restene av middelalderinventaret finnes i en benkevange som er gjenanvendt som megler på galleriet og en av kirkeklokkene. På skipets sørvegg er det risset inn en løve og et løvehode som også stammer fra middelalderen. Under de hvitkalkete veggene i skipets vestre stavbygde del skimtes dekormaling fra middelalderen.

Rundt kirkegården står det særegne skifersteingjerdet, med skiferen satt på høykant. Steinsgjerdet er med på et maleriet av stavkirken fra 1701. Her er kirken avbildet med et høyt midtrom og svalganger.

Hva er gjort?

I vestre del av skipet i Flesberg stavkirke finner vi den delen av kirken som er opprinnelig og bygd i stavkonstruksjon. Hvordan konservering av den innvendige avskallede malingen skal skje må avklares gjennom et prøveprosjekt, der kalkmalingen blir fjernet på enkelte mindre flater. Om mulig kan deler av de eldste maleriene hentes fram igjen. Dette avhenger av om en finner en god metode for å fjerne den ytterste malingen uten å skade det underliggende, og hvor mye som er igjen av den underliggende dekoren.

I den laftede delen av kirken ble det funnet store bygningsskader. Det har vært lekkasjer i hjørnet mellom søndre korsarm og skipet i flere perioder. Noen av skadene har vært reparert tidligere, men situasjonen var ikke tilfredsstillende og istandsetting var påkrevd. Råteskadete stokker er skiftet ut i sørveggen og nye er tilpasset. Andre stokker er skjøtt. Over søndre korsarm var det råteskader og dårlige reparasjonsforsøk. Her er to stokker og en ås i taket skjøtt. To takbjelker er også utbedret. For å bære taket når arbeidene pågikk ble støttebein i stål satt opp ute og inne. Materialene til arbeidet ble sortert ut i 2003.

Flesberg stavkirke er tidligere målt opp. Istandsettingsarbeidet dokumenteres underveis med fotografier og rapporter. Dokumentasjon er nødvendig for å finne ut mer om bygningshistorien og byggemåte og som en sikkerhet i tilfelle skader på deler av kirkebygningen.

Bygningsarbeidene planlegges ferdigstilt i løpet av 2005. Konservering av malingen vil ta noe mer tid.

Håndverkere med erfaring fra arbeid med tømmerhus fra middelalderen og andre bygningsvernprosjekter deltar i arbeidet. Håndverkerne kommer fra Kongsberg og Vest-Agder.

Byggherre er Kirkelig fellesråd i Flesberg, mens Riksantikvaren finansierer arbeidet og er antikvarisk ansvarlig.

Flere av de 28 stavkirkene i Norge er i dårlig bygningsmessig stand. Eiere står overfor store vedlikeholdsoppgaver som også omfatter tjærebreiing og reparasjoner av spontak. Slike oppgaver stiller spesielle krav både til materialbruk og håndverksutførelse noe som gjør arbeidene kostbare og vanskelig for mange kirkeiere å gjennomføre uten statlige tilskudd. Målsettingen med Riksantikvarens stavkirkeprogram er å sette i stand alle stavkirkene. Stavkirkeprogrammet startet opp i 2001, og skal gå over ti år.